

ПРЕЗИДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

16.01.2019

м.Київ

№ 12

Про підсумки проведення ювілейних заходів,
присвячених 100-річчю НАН України

Відповідно до Указу Президента України «Про відзначення 100-річчя Національної академії наук України» від 18.05.2017 № 136, розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.09.2017 № 657-р «Про утворення Організаційного комітету з підготовки та відзначення 100-річчя Національної академії наук» й розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 992-р «Про затвердження плану заходів щодо відзначення 100-річчя Національної академії наук» у 2018 році на загальнодержавному рівні відзначено ювілей Національної академії наук України.

7 грудня 2018 року в Національному академічному театрі опери та балету України імені Т.Г.Шевченка відбулися офіційні урочистості з нагоди 100-річчя Національної академії наук України – ювілейна сесія Загальних зборів НАН України та святковий концерт. У заході взяли участь Президент України П.О.Порошенко, Прем'єр-міністр України В.Б.Гройсман, інші державні високопосадовці, а також представники вітчизняної та зарубіжної наукової громадськості, засобів масової інформації, творчої інтелігенції.

Протягом листопада-грудня 2018 року пройшли урочисті збори з нагоди 100-річчя НАН України колективів наукових установ на регіональному та місцевому рівні. Зокрема, 19 листопада Західний науковий центр НАН України та МОН України провів урочисті збори наукової громадськості Західного регіону України. 22 листопада у Придніпровському науковому центрі НАН України та МОН України відбулося урочисте засідання наукової громадськості регіону, приурочене 100-річному ювілею НАН України. 28 листопада Південний науковий центр НАН України та МОН України у партнерстві з Одеською державною обласною адміністрацією та Радою ректорів закладів вищої освіти Одеського регіону провів урочисте засідання Ради, присвячене 100-річчю Академії. Донецький науковий центр

НАН України та МОН України 30 листопада провів у Краматорську урочисті збори наукової громадськості Донецького регіону. 4 грудня відбулися урочисті ювілейні збори наукової та освітянської громадськості Харкова. У заходах взяли участь дійсні члени та члени-кореспонденти НАН України, національних галузевих академій наук, керівники академічних установ, закладів вищої освіти, наукові й науково-педагогічні працівники, представники органів місцевого самоврядування, профспілок наукової громадськості регіонів.

Ювілей Академії став визначною подією не тільки для її вчених, а й для широких кіл вітчизняної та закордонної спільноти. За ініціативою Національної комісії України у справах ЮНЕСКО рішенням 39-ї сесії Генеральної конференції Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) 100-річчя Національної академії наук України включено до Календаря пам'ятних дат, що відзначалися у 2018 році на рівні ЮНЕСКО. В урочистих заходах з відзначення ювілею Академії взяли участь іноземні делегації ЮНЕСКО, Асоціації європейських академій наук (ALLEA), Міжнародної асоціації академій наук (МАН), Міжнародного інституту прикладного системного аналізу (IIASA), Німецького дослідницького товариства (DFG), академій наук Австрії, Азербайджану, Білорусі, Болгарії, В'єтнаму, Вірменії, Грузії, Естонії, Казахстану, Китаю, Литви, Молдови, Німеччини, Польщі, Словаччини, США, Чехії, Швеції, а також представники іноземних посольств в Україні.

З метою популяризації результатів наукових досліджень вчених НАН України 6-7 грудня 2018 року у павільйоні «Наука» НАН України було організовано виставку наукових і науково-технічних досягнень вчених Академії. У межах заходу 70 академічних установ представили понад 600 своїх наукових результатів за широким спектром напрямів – від інформаційних технологій до нових сортів рослин, а також низку наукових видань. Водночас Академія разом із Міністерством оборони України та Державним концерном «Укроборонпром» організували спеціалізовану виставку-презентацію науково-технічних розробок і технологій НАН України «Наука – обороні та безпеці держави». Згадану експозицію відвідав Секретар Ради національної безпеки і оборони України О.В.Турчинов. У рамках виставки відбувся круглий стіл «Оборонні дослідження НАН України та питання впровадження результатів. Перспективи» за участі представників Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, Державного космічного агентства України, Державного концерну «Укроборонпром», Громадської спілки «Ліга оборонних підприємств України» і фахівців НАН України, на якому обговорювалися актуальні питання залучення національного наукового потенціалу для підвищення обороноздатності держави.

Установами НАН України з нагоди 100-річчя НАН України проведено понад 400 ювілейних наукових форумів. Серед них – IX Міжнародний конгрес українців (25-27 червня, м.Київ), Гамовська астрономічна конференція-школа «Астрономія на межі наук: астрофізика, космофізика, космологія, гравітація, радіоастрономія та астробіологія» (12-18 серпня, м.Одеса), VI Міжнародна науково-практична конференція «Нанотехнології та наноматеріали» (НАНО-2018, 27-30 серпня, м.Київ), Перший український космічний форум, організований НАН України, Інститутом космічних досліджень НАН України та ДКА України і ДП «КБ «Південне» (17-20 вересня, м.Київ), Міжнародна конференція «Зварювання та споріднені технології – сьогодні і майбутнє» (6-7 грудня, м.Київ), Міжнародний конгрес «Науковий потенціал Західного регіону України у контексті міжнародного співробітництва: сучасний стан і перспективи розвитку» (19-20 листопада, м.Львів), Міжнародна науково-практична конференція «100-річчя НАН України: внесок у дослідження міграційних процесів на зламі тисячоліть» (27 листопада, м.Київ), Форум української наукової діаспори «Розвиток науки шляхом міжнародної співпраці» (20-22 жовтня, м. Київ) тощо.

Вагоме значення для популяризації наукових здобутків НАН України, ознайомлення широкої громадськості з історією та сучасністю Академії, її досягненнями мали підготовка та випуск низки видань. Зокрема, ювілейних номерів журналів НАН України, науково-популярних праць: «Національна академія наук України. 1918-2018: до 100-річчя від дня заснування», «Національна академія наук України. Видатні досягнення. 1918-2018», «Персональний склад НАН України. 1918-2018 рр.», «Правовий статус Національної академії наук України: історія та сучасність», «Національна академія наук України. Хронологія. 1918-2018», «Патони. Родинна хроніка», «Національна академія наук України – 100: головні тенденції розвитку і здобутки: документи і матеріали» в 4-х книгах.

Фундаментальний доробок НАН України, її історію, наукові школи всебічно представлено також й за допомогою сучасних інтернет-технологій. Створено першу версію електронного музею НАН України. Сформовано базу віртуальних турів щодо відображення наукової спадщини установ НАН України. Запропоновано тайм-лайн історичного погляду на діяльність НАН України, описи життєдіяльності вчених-засновників НАН України, інтерактивну карту установ Академії та пам'ятних місць. Розроблено першу версію бази знань відображення досягнень української науки.

Науковими установами НАН України організовані музейні експозиції з нагоди ювілею НАН України та проведені урочисті дні відкритих дверей.

З метою вшанування Академії, її історичного минулого та пам'яті видатних вчених виготовлено та встановлено меморіальні дошки у місцях, пов'язаних з історичними подіями та іменами вчених. Так, на будівлі Інституту історії України НАН України встановлено меморіальні дошки відомим українським історикам члену-кореспонденту АН УРСР, професору І.О.Гуржію та члену-кореспонденту АН УРСР, професору Ф.П.Шевченку. На фасаді центрального корпусу Харківського національного університету ім.В.Н.Каразіна встановлено меморіальну дошку Герою України академіку НАН України П.Т.Троньку. На завершальному етапі знаходиться робота зі встановлення меморіальних дошок академіку АН УРСР О.В.Топачевському та академіку НАН України К.М.Ситнику. Прийнято рішення про встановлення нової меморіальної дошки на честь академіка В.І.Вернадського на фасаді колишньої чоловічої гімназії у Харкові. Одеський археологічний музей НАН України звернувся з клопотанням до Одеської міської ради щодо встановлення меморіальної дошки видатному вченому, колишньому директору музею М.Ф.Болтенку. Підготовлено меморіальну дошку для встановлення на будинку за адресою: м.Київ, Ярославів Вал, 36, у якому 27 листопада 1918 року відбулося перше Спільне зібрання Української академії наук. Створена галерея портретів президентів Академії розміщена у будівлі Президії НАН України.

Деякі об'єкти топоніміки перейменовано на відзначення видатних постатей української науки. На честь Героя України академіка НАН України П.Т.Тронька названо вулиці в Києві та Харкові. За ініціативи Інституту держави і права імені В.М.Корецького НАН України в м.Глухові Сумської області одна з вулиць носитиме ім'я Миколи Василенка. НАН України ініціювала питання щодо перейменування вулиць м.Києва на честь академіків НАН України П.Г.Костюка та В.П.Кухаря.

Національний банк України 10 жовтня 2018 року ввів в обіг пам'ятні монети «100 років Національній академії наук України» номіналом 5 та 20 гривень. Здійснено випуск художнього маркованого конверта, присвяченого 100-річчю НАН України, та поштової марки до 100-річчя від дня народження Б.Є.Патона.

Святкові заходи НАН України широко висвітлювалися засобами масової інформації, привертаючи увагу суспільства до проблем науки та перспектив її подальшого розвитку. Поряд з професійними журналістами до цього долучилися вчені Академії, які брали активну участь у організації висвітлення діяльності установ НАН України у центральній та місцевій пресі, на телебаченні та радіо, в соціальних мережах в інтернет-просторі. На телеканалі «Інтер» в рамках програми «Ранок з Інтером» до 100-річчя НАН України відбувся показ відеосюжетів про НАН України. Здійснено випуск низки телепередач,

інтерв'ю вчених НАН України на телебаченні та радіо про наукові здобутки вчених та історію НАН України. Опубліковано великі оглядові статті в газетах «День» та «Дзеркало тижня». Створено документально-публіцистичний фільм, присвячений 100-річчю НАН України, який був показаний в рамках урочистостей з нагоди ювілею Академії.

7 грудня 2018 року в Українському національному інформаційному агентстві «Укрінформ» відбулася прес-конференція «Національній академії наук України – 100 років», на якій керівництво Академії ознайомило присутніх із історією, здобутками й сучасним станом НАН України.

З нагоди 100-річного ювілею НАН України державними нагородами України відповідно до Указу Президента України від 07.12.2018 № 414 відзначено 31 працівника НАН України, нагородами Верховної Ради України – 58, Кабінету Міністрів України – 30 працівників НАН України. Співробітники Академії також були нагороджені відзнаками НАН України – пам'ятними відзнаками на честь 100-річчя НАН України, ювілейними почесними грамотами, почесними грамотами Президії НАН України та ЦК профспілки працівників НАН України, подяками, відзнаками НАН України «За наукові досягнення», «За підготовку наукової зміни», «За професійні здобутки», «За сприяння розвитку науки», «Талант, натхнення, праця».

Заходи з відзначення 100-річчя Національної академії наук України сприяли утвердженню впевненості суспільства в перспективах української науки та в можливостях Національної академії наук України з її багатими традиціями й могутнім потенціалом гідно відповідати викликам новітнього часу. Вони мали важливе значення для пропаганди науки, піднесення її престижу в українському суспільстві.

Президія Національної академії наук України постановляє:

1. Вважати, що ювілейні заходи, присвячені 100-річчю НАН України, проведено на високому організаційному і виконавчому рівні відповідно до Указу Президента України «Про відзначення 100-річчя Національної академії наук України» від 18.05.2017 № 136 та розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 992-р «Про затвердження плану заходів щодо відзначення 100-річчя Національної академії наук».

2. Висловити вдячність Президенту України П.О.Порошенку та Прем'єр-міністру України – співголові Організаційного комітету з підготовки та відзначення 100-річчя Національної академії наук В.Б.Гройсману за всебічну підтримку заходів з відзначення ювілею Академії.

3. Відзначити активну участь Комісії НАН України з підготовки заходів щодо відзначення 100-літнього ювілею НАН України, відділень НАН України, регіональних наукових центрів НАН України та МОН України, наукових установ Академії у підготовці та реалізації заходів з відзначення 100-річчя НАН України.

4. Доручити відділенням НАН України та науковим установам Академії продовжити співпрацю із засобами масової інформації з метою популяризації науки, регулярного ознайомлення громадськості з результатами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності НАН України, заходами щодо її вдосконалення.

5. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на головного вченого секретаря НАН України академіка НАН України В.Л.Богданова.

Президент
Національної академії наук України
академік НАН України

Головний учений секретар
Національної академії наук України
академік НАН України

Б.Є.Патон

В.Л.Богданов